

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.М. Охріменко, Фісун К.А.

Програма і робоча програма
навчальної дисципліни
„МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
В АНАЛІЗІ І АУДИТІ”

(для студентів 6 курсу і слухачів другої вищої освіти ФПО та ЗН
напряму підготовки 0501– “Економіка і підприємництво”
спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни „Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті” (для студентів 6 курсу та слухачів другої вищої освіти ФПО та ЗН напряму підготовки 0501 – „Економіка і підприємництво” спеціальності 7.050106 – „Облік і аудит”). – Укл: В.М. Охріменко, К.А. Фісун. – Харків: ХНАМГ, 2009. - 22 с.

Укладачі: доц. В.М. Охріменко,
доц. К.А. Фісун

Рецензент: проф., д-р екон. наук А.Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою „Економіки підприємств міського господарства”,
протокол № 1 від 02.09. 2009 р.

©Охріменко В.М., Фісун К.А.

© ХНАМГ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	9
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	14
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	17
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	17
2.6. Методи та критерії оцінювання знань.....	17
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення.....	21

ВСТУП

Нестабільність зовнішнього та внутрішнього середовища підприємств, високий динамізм виробництва, невизначеність процесів формування і розвитку факторів виробництва, кризові явища в економіці вимагають від керівників глибокого обґрунтування управлінських рішень на основі сучасних методів прийняття рішень і методології їх обґрунтування та моделювання.

В наш час умови розробки й прийняття управлінських рішень характеризуються рядом особливостей:

значно посилюється динамізм зовнішнього середовища і скоротився час, відведений на розробку і прийняття рішень;

збільшились об'єми та складність обробки інформації при розробці управлінських рішень;

значно підвищилась ціна можливих негативних наслідків від прийняття некоректних управлінських рішень.

Завдання курсу „Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті” є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок в області економічного аналізу і аудиту, бухгалтерського обліку, стратегії розвитку підприємства при підготовці управлінських рішень.

Щоб зрозуміти, що являє ефективне управління на основі сучасної методології розробки, прийняття і реалізації рішень, потрібно засвоїти понятійний апарат теорії управління, закони організації, функції управління; вимоги до управлінських рішень, принципи їх моделювання; об'єктивні економічні закони, закономірності і пропорції, аспекти управлінських рішень; системний підхід до розробки, прийняття і впровадженню управлінських рішень, моделі і методи аналізу, планування і прогнозування в економіці. Все перераховане і складає теоретично-методологічні основи розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень.

Дисципліна " Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті" входить до переліку нормативних дисциплін спеціальності "Облік і аудит". Її про-

грама побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу

Програма навчальної дисципліни „Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті” розроблена на основі:

ГСВО МОН України "Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста спеціальності 7.050106 – "Облік і аудит". - К., 2004;

ГСВО МОН України «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста напрямку 0501 – «Економіка і підприємництво».- К., 2002.

Навчальний план підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.050100 „Облік і аудит” напрямку підготовки 0501 «Економіка і підприємництво», 2006 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 02.09.2009 р. та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання (протокол № 1 від 4 вересня 2009 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту для підготовки управлінських рішень.

Завдання: вивчення основ теорії прийняття управлінських рішень та набуття навичок використання моделей і методів підготовки проектів рішень за напрямками діяльності підприємств міського господарства.

Предмет вивчення дисципліни: виробнича діяльність підприємств міського господарства.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Теорія ймовірностей і математична статистика Економіко-математичне моделювання Статистика Економічний аналіз Інформаційні системи і технології в обліку Управлінські інформаційні системи і аналізі і аудиті	Дипломне проектування

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль. МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В АНАЛІЗІ АУДИТІ.....(4,0/144)
(кількість кредитів/годин)

ЗМ 1. Теоретичні і методичні основи підготовки управлінських рішень.....(1,0/36)

Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень. Системний аналіз управлінських проблем. Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень. Програмно-цільове управління та управлінські рішення. Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень.

ЗМ 2. Моделі і методи операційної діяльності .....(1,0/36)

Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень. Моделі аналізу вигод і витрат. Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності. Моделі управління запасами.

ЗМ 3. Моделі і методи фінансової та інвестиційної діяльності .....(1,0/36)

Моделі фінансового управління. Моделі і методи аналізу інвестицій в основні фонди. Моделі і методи аналізу фінансових інвестицій.

ЗМ 4. Моделі і методи прогнозування і стратегічного управління.....(1,0/36)

Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
Репродуктивний рівень Розробляти постановку задач управління діяльністю підприємства. Орієнтуватись у методах прийняття управлінських рішень	Виробнича, соціально-виробнича	Організаційна, управлінська
Алгоритмічний рівень Розробляти моделі і алгоритми розв'язання задач управління діяльністю підприємства	Виробнича, соціально-виробнича	Організаційна, управлінська
Евристичний рівень Ураховувати соціально-економічні аспекти впливу рішень, що приймаються, на результати діяльності підприємства	Виробнича, соціально-виробнича	Організаційна, управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ де застосовується
1 2	3
1 Мочаліна З.М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті: Навч.-метод. посібник. – Харків, 2005.- 182 с.	1, 2, 3, 4
2 Іваниенко В.В. Модели и методы принятия решений в анализе и аудите: Уч. пос. – Харьков, ИД „ИНЖЭК”, 2004. – 295 с.	1, 2, 3, 4

1	2	3
3	Василенко В.О. Теорія і практика прийняття управлінських рішень: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 420 с.	1, 2, 3, 4
4	Балдин К.В., Воробьев С.Н., Уткин В.Б. Управленческие решения: Учебник. - М.: Издат.-торг. корпорация „Дашков и К”, 2004. – 496 с.	1, 2, 3, 4

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті

Мета: формування системи знань з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту для підготовки проектів управлінських рішень.

Предмет дисципліни: виробнича діяльність підприємств міського господарства.

Змістові модулі: теоретичні і методичні основи підготовки управлінських рішень, моделі і методи операційної діяльності, моделі і методи фінансової та інвестиційної діяльності, моделі і методи прогнозування і стратегічного управління

Models and methods of decision support in analysis and audit

Purpose: it's forming by students knowledge systems on fundamentals of accounting, economic analysis and audit for project preparing of management decision.

Subject of discipline: industrial activity of the enterprises of municipal economy.

Semantic modules: theoretical and methodical bases of preparation of administrative decisions, models and methods of operational activity, model and methods of financial and investment activity, model and methods of forecasting and strategic management

Модели и методы принятия решений в анализе и аудите

Цель: формирование системы знаний по бухгалтерскому учету, экономическому анализу и аудиту для подготовки проектов управленческих решений.

Предмет дисциплины: производственная деятельность предприятий городского хозяйства.

Смысловые модули: теоретические и методические основы подготовки управленческих решений, модели и методы операционной деятельности, модели и методы финансовой и инвестиционной деятельности, модели и методы прогнозирования и стратегического управления.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Підготовка за програмою спеціаліста		
Кількість кредитів , відповідних ECTS – 4,0 Модулів – 1, КР Змістових модулів – 4 Загальна кількість годин – 144,0 КР	Напрямок 0501 "Економіка і підприємництво". Спеціальність: 7.050106 – "Облік і аудит". Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Нормативна Рік підготовки: 5-й Семестр: 11-й Лекції – 12 год. Практичні – 8 год. Самостійна робота – 124 год. із них РГЗ – 15 год. Вид підсумкового контролю – іспит
Перепідготовка за програмою другої вищої освіти		
Кількість кредитів , відповідних ECTS – 3,0 Модулів – 1, КР Змістових модулів – 4 Загальна кількість годин – 108,0 КР	Напрямок 0501 "Економіка і підприємництво". Спеціальність: 7.050106 – "Облік і аудит". Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Нормативна Рік підготовки: 2-й Семестр: 4-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 96 год. із них РГЗ – 15 год. Вид підсумкового контролю – іспит.
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 10% до 90%.		

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни "Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і

аудиті" студенти повинні ознайомитися з програмою дисципліни, методами і формами навчання, способами і видами контролю та оцінювання знань.

Тематичний план дисципліни "Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті" складається з чотирьох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

ЗМ 1. Теоретичні і методичні основи підготовки управлінських рішень.

Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень

Закони управління, що впливають на прийняття управлінських рішень. Специфічні закономірності управління. Загальні поняття про управлінське рішення. Сутність, завдання, предмет, функції, суб'єкти й об'єкти управлінських рішень. Управлінське рішення в циклі управління. Блочна модель підготовки й прийняття рішення. Ієрархічна взаємозалежність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень і вимоги до них.

Тема 2. Системний аналіз управлінських проблем

Системний підхід до управління. Поняття системи, її елементів та властивостей. Структуризація проблем.

Основні напрямки застосування ідей та принципів системного аналізу для вирішення управлінських проблем. Структурний аналіз об'єкта управління, розробка моделі аналізу, синтез системи, що досліджується, підготовка проекту розв'язання управлінської проблеми. Класифікація моделей й методів системного аналізу.

Системний аналіз ієрархії та змісту цілей організації. Процедури системного аналізу. Основні принципи застосування системного підходу до вирішення управлінських завдань.

Тема 3. Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень

Актуальні методології в системі розрахунків, прийняття і реалізації управлінських рішень. Сутність методів обґрунтування і прийняття управлінських рішень, їх класифікація.

Евристичні методи в прийнятті УР. Методи групової роботи (метод "мозкової атаки", метод особистої аналогії, метод номінальної групи, метод синектики, метод 635 та ін.) і методи індивідуальної роботи.

Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в економічній сфері. Прийоми й методи економічного аналізу (традиційні й математичні методи економічного аналізу). Багатопланові аналітичні методи.

Визначення і сутність понять „модель” та „моделювання.” Класифікація моделей фінансового і економічного аналізу.

Тема 4. Програмно-цільове управління та управлінські рішення

Еволюція розуміння і передбачення майбутнього суб'єктів господарської діяльності.

Види програм. Характеристика комплексної програми. Процес формування програми. Єдність і відмінність планів і програм.

Ефективність програм (економічна, соціальна, екологічна). Приклади державних, галузевих і регіональних комплексних програм.

Сутність, завдання, умови розвитку цільового підходу до прийняття управлінських рішень на сучасному етапі.

Тема 5. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень

Вибір варіантів рішення. Дії з підготовки варіантів рішення і розробка моделі аналітичної роботи.

Порівняльний аналіз проектів різної тривалості. Прийняття рішень за детермінованих умов, умов ризику. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації і вигідності. Підготовка управлінських рішень в умовах інфляції.

Оптимальні управлінські рішення. Ранжирування альтернативних проектів.

Критерії вибору варіантів рішень. Критерій Лапласа. Критерій середнього виграшу. Критерій Ваальда. Критерій Севіджа. Критерій максімакс.

ЗМ 2. Моделі і методи операційної діяльності

Тема 6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень

Сутність ситуаційного аналізу. Інформаційно-організаційна модель виконання ситуаційного аналізу.

Методи ситуаційного аналізу в умовах визначеності, ризику, невизначеності, конфлікту.

Ситуаційний аналіз і бізнес-планування. Застосування ситуаційного аналізу суб'єктами господарювання.

Тема 6. Моделі аналізу вигод і витрат

Сутність аналізу вигод і витрат. Його значення і застосування в межах України і за кордоном. Значення часу для проведення аналізу. Аналіз вигод і витрат в маркетингових дослідженнях та інвестиційній діяльності. Організаційні моделі аналізу вигід – витрат. Основні моделі аналізу.

Тема 7. Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи і фінансові результати.

Визначення постійних і перемінних витрат. Основні методи диференціації витрат. Моделювання бажаного рівня прибутку в процесі операційного аналізу “витрати-обсяг-прибуток”.

Аналітичні моделі визначення беззбиткового виробництва продукції.

Аналітична робота з підготовки проектів управлінських рішень про досягнення розміру прибутку, про обсяг виробництва для одержання встановленого прибутку, про зниження ціни для розширення ніші ринку.

Тема 8. Моделі управління запасами

Політика управління запасами суб'єкта господарювання. Постановка цілей формування запасів.

Моделі ретроспективного аналізу запасів товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ). Врахування фактора обліку вартості запасів товарно-матеріальних

цінностей при прийнятті управлінських рішень в умовах інфляції.

Оптимізація розміру запасів. Використання моделі Уілсона (ЕОЗ) для розрахунків оптимального розміру (партії) замовлення.

ЗМ 3. Моделі і методи фінансової та інвестиційної діяльності

Тема 9. Моделі фінансового управління

Сутність фінансового управління, його мета і завдання. Балансова модель як основна модель фінансового управління. Дескриптивні, предикативні й нормативні моделі фінансового управління. Моделі управління прибутком. Моделі ефективності використання майна, власного капіталу, Модель Дюпона. Моделі прогнозування фінансового стану підприємства

Моделі управління грошовими потоками. Модель Баумоля, модель Міллера-Ора у визначенні суми грошових коштів. Інші моделі фінансового управління.

Тема 10. Моделі інвестицій в основні фонди

Сутність понять: інвестиції, інвестиційна і інноваційна діяльність. Специфіка інвестування в основні фонди підприємства. Критерії прийняття рішень щодо інвестування коштів в основні фонди.

Прості й дисконтні методи при визначенні доцільності і привабливості інвестиційного проекту. Моделі оцінки економічних показників NPV, IRR, DPP, PI. Особливості застосування методів і моделей інвестування в основні фонди при оцінці ефективності проектів.

Тема 11. Методи і моделі фінансових інвестицій

Сутність і види фінансових інвестицій. Критерії прийняття управлінських рішень щодо фінансових інвестицій.

Методи і моделі оцінки ефективності окремих фінансових інструментів інвестування. Формування портфелю фінансових інвестицій і оцінка його структури. Моделювання оптимізації інвестиційного портфелю. Модель МОКА.

Деякі сучасні моделі управління фінансовими інвестиціями.

ЗМ 4. Моделі і методи прогнозування і стратегічного управління

Тема 12. Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні діяльності

підприємства

Сутність і роль прогнозування діяльності підприємства. Вимоги до прогнозних рішень.

Стратегічні й поточні прогнози. Методи, що застосовуються в прогнозуванні і їх характеристика.

Моделі прогнозної фінансової звітності.

Прогнозування складових елементів бізнесу.

Тема 13. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень

Економічна стратегія як сукупність господарських і аналітичних дій. Інформаційна база стратегічного аналізу Сутність і особливості стратегічних управлінських рішень.

Методи стратегічного аналізу середовища підприємства (SWOT– аналіз, аналіз витрат і ланцюжка цінностей, оцінка конкурентоспроможності). Методи побудови стратегій.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.1. – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Практичні	Лаб.	СРС
Підготовка за програмою спеціаліста					
Модуль	4,0/144	12	8	–	124
ЗМ 1	1,0/ 36	3	2	–	26
ЗМ 2	1,0/36	3	2	–	26
ЗМ 3	1,0/36	3	2	-	26
ЗМ 4	1,0/36	3	2	-	48
Перепідготовка за програмою другої вищої освіти					
Модуль	3,0/108	8	4	–	96
ЗМ 1	0,5/ 18	2	1	–	20
ЗМ 2	0,5/ 18	2	1	-	20
ЗМ 3	1,0/ 36	2	1	-	20
ЗМ 4	1,0/ 36	2	1	–	36

Таблиця 2.2. – Лекційний курс

Зміст	Кількість годин за програмами підготовки	
	спеціаліст	ДВ
1	2	3
<u>ЗМ 1. Теоретичні і методичні основи підготовки управлінських рішень</u>	3,0	2,0
1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень	0,5	0,25
2. Системний аналіз управлінських проблем.	0,5	0,25
3. Методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень.	0,5	0,5
4. Програмно-цільове управління та управлінські рішення.	0,75	0,5
5. Аналіз варіантів і підготовка проектів управлінських рішень	0,75	0,5
<u>ЗМ 2. Моделі і методи операційної діяльності</u>	3,0	2,0
6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень	0,5	0,25
7. Моделі аналізу вигод і витрат	1,0	0,75
8. Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності.	1,0	0,75
9. Моделі управління запасами	0,5	0,25
<u>ЗМ 3. Моделі і методи фінансової та інвестиційної діяльності</u>	3,0	2,0
10. Моделі фінансового управління	1,0	0,5
11. Моделі і методи аналізу інвестицій в основні фонди	1,0	0,75
12. Моделі і методи аналізу фінансових інвестицій	1,0	0,75
<u>ЗМ 4. Моделі і методи прогнозування і стратегічного управління</u>	3,0	2,0
13. Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.	1,5	1,0
14. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень	1,5	1,0
РАЗОМ	12	8

Таблиця 2.3. - Практичні заняття

Зміст	Кількість годин за програмами підготовки	
	спеціаліст	ДВ
1	2	3
<u>ЗМ 1. Теоретичні і методичні основи підготовки управлінських рішень</u>	2,0	1,0
1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень	-	
2. Системний аналіз управлінських проблем.	0,5	0,25
3. Методологічні основи підготовки проєктів управлінських рішень.	0,5	0,25
4. Програмно-цільове управління та управлінські рішення.	0,5	0,25
5. Аналіз варіантів і підготовка проєктів управлінських рішень	0,5	0,25
<u>ЗМ 2. Моделі і методи операційної діяльності</u>	2,0	1,0
6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень	-	
7. Моделі аналізу вигод і витрат	1,0	0,5
8. Моделі розв'язання проблем беззбиткової діяльності.	1,0	0,5
9. Моделі управління запасами		
<u>ЗМ 3. Моделі і методи фінансової та інвестиційної діяльності</u>	2,0	1,0
10. Моделі фінансового управління	1,0	0,5
11. Моделі і методи аналізу інвестицій в основні фонди	-	
12. Моделі і методи аналізу фінансових інвестицій	1,0	0,5
<u>ЗМ 4. Моделі і методи прогнозування і стратегічного управління</u>	2,0	1,0
13. Моделі і методи прийняття рішень у прогнозуванні розвитку підприємства.	1,0	0,5
14. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень	1,0	0,5
РАЗОМ	8	4

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних прийомів ефективного використання апарату теорії систем, економічного аналізу і теорій прийняття рішень.

Таблиця 2.4. - Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи	Кількість годин	
	Спеціаліст	ДВ
Вивчення питань програми дисципліни, в тому числі виконання розрахунково-графічного завдання	124	96
	15	15

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</i>	<i>Розподіл балів, %</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Вибіркове опитування на практичних заняттях	30
Контрольна робота	30
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1	
Екзамен	40
Усього за модулем 1	100%

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань: поточний контроль за змістовими модулями; складання екзамену

Оцінку знань студентів з дисципліни „Моделі й методи прийняття рішень в аналізі і аудиті” здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом

ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни „Моделі й методи прийняття рішень в аналізі і аудиті” передбачено складання екзамену. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5).

При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі чотири рази (по закінченню кожного із змістових модулів) після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з чотирьох ЗМ.

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (практичні завдання). Для цього білети для проведення поточного контролю мають два теоретичні запитання та практичне завдання. Може бути також використано тестове завдання – за вибором студентів.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до екзамену є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Екзамен здійснюється в письмовій формі за екзаменаційними білетами, які містять два теоретичних питання і практичне завдання, або за підсумковим тестовим завданням (за вибором студента), що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни " Моделі й методи прийняття рішень в аналізі і аудиті ".

Екзаменаційні відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання (табл. 2.5).

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „*відмінно*” ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно”. Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Таблиця 2.5 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов’язковим повторним курсом

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.6.

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1. Основна література		
1.1	Мочаліна З.М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті: Навч.-метод. посібник. – Харків, 2005.- 182 с.	1, 2, 3, 4
1.2	Моделі и методы принятия решений в анализе и аудите. Конспект лекций для самостоятельного изучения дисциплины./ К.А. Фисун.- Харьков: ХНАГХ, 2005. – 136 с.	
1.3	Иваниенко В.В. Моделі и методы принятия решений в анализе и аудите: Уч. пос. – Харьков, ИД „ИНЖЭК”, 2004. – 295 с.	1, 2, 3, 4
1.4	Василенко В.О. Теорія і практика прийняття управлінських рішень: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 420 с.	1, 2, 3, 4
1.5	Балдин К.В., Воробьев С.Н., Уткин В.Б. Управленческие решения: Учебник. - М.: Издат.-торг. корпорация „Дашков и К”, 2004. – 496 с.	1, 2, 3, 4
2. Додаткові джерела		
2.1	Савицкая Г.Ф. Анализ хозяйственной деятельности предприятий: 6-е изд., переработанное и дополненное.—Минск, ООО "Новое знание", 2002. – 693 с.	1, 2, 3, 4
2.2	Савчук В.П., Прилипко С.И. Анализ и разработка инвестиционных проектов. – К.: Абсолют –В, 1999.	1, 2, 3, 4
2.3	Фінансове прогнозування: методи і моделі. Костіна Н.І. і ін. Навч. посібник. – К., Знання, КОО, 1997. – 183 с	1, 2, 3, 4
2.4	Чумаченько М.Г. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Консп лекцій.- К.: КНЕУ, 1999.	1, 2, 3, 4
3. Методичне забезпечення		
3.1	Метод указания к изучению курса «Моделі и методы принятия решений в анализе и аудите» (для студентов и слушателей ФПОиЗО)/К.А. Фисун.- Харьков: ХНАГХ, 2005. – 56 с.	
3.2	Методические указания к выполнению расчетно-графического задания по курсу «Моделі и методы принятия решений в анализе и аудите» (для студентов заочной формы обучения спец. 7.050106 – Учет и аудит). Сост. К.А. Фисун, А.А. Жовтяк. – Харьков: ХНАГХ, 2008. – 78 с.	
4. Інтернет ресурси		
4.1	http://eprints.ksame.kharkov.ua – цифровий репозиторій ХНАМГ	
4.2	http://ukrlibrary.org – національна парламентська бібліотека України	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни "Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті" (для студентів 6 курсу і слухачів другої вищої освіти ФПО та ЗН напряму підготовки 0501– "Економіка і підприємництво" спеціальності 7.050106 „Облік і аудит”)

Укладачі: Вячеслав Миколайович Охріменко

Костянтин Анатолійович Фісун

План 2009, поз.820Р

Підп. до друку 13.11.09	Формат 60×84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,9	Обл.-вид. арк. 1,2
Замовл № 5496	Тираж 15 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12